

Андрєєва Віта Анатоліївна,
кандидат економічних наук
Університет «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: AndriievaVA@krok.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-6357-3063>

Бугорський Антон Володимирович,
аспірант кафедри економіки та фінансів
Університет «КРОК», м. Київ, Україна
e-mail: BuhorskyiAV@krok.edu.ua

ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ОЦІНКИ БІЗНЕСУ ТА ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ В УКРАЇНІ

***Анотація.** У роботі досліджено еволюцію міжнародних стандартів оцінки бізнесу та особливості їх імплементації в Україні. Розкрито передумови формування International Valuation Standards (IVS), їх роль у забезпеченні прозорості та уніфікації підходів до оцінки активів і бізнесу. Проаналізовано процес гармонізації національних стандартів оцінки з міжнародними, визначено основні проблеми та виклики впровадження IVS в Україні, зокрема інституційні обмеження, недосконалість нормативно-правової бази та недостатній рівень розвитку ринкової інфраструктури. Обґрунтовано значення міжнародних стандартів оцінки для підвищення інвестиційної привабливості, забезпечення економічної безпеки та відбудови економіки України. Визначено перспективні напрями розвитку оціночної діяльності з урахуванням цифровізації та євроінтеграційних процесів.*

***Ключові слова:** оцінка бізнесу, міжнародні стандарти оцінки, IVS, імплементація, інвестиційна привабливість, цифровізація.*

Сучасний розвиток ринкової економіки зумовлює необхідність формування єдиних підходів до оцінки вартості бізнесу, що забезпечує прозорість фінансових операцій, захист прав власності та підвищення інвестиційної привабливості. У цьому контексті ключову роль відіграють міжнародні стандарти оцінки (International Valuation Standards, IVS), які стали глобальним орієнтиром для професійної оціночної діяльності [1].

Історія становлення міжнародних стандартів оцінки бере початок у другій половині ХХ століття, коли активізувалися процеси глобалізації фінансових ринків та транснаціонального інвестування. Відсутність єдиних підходів до оцінки активів і бізнесу створювала значні ризики для інвесторів і фінансових інституцій. У відповідь на ці виклики було створено міжнародні професійні організації, зокрема Міжнародний комітет зі стандартів оцінки, який розробив та систематизував IVS. Ці стандарти мають рекомендаційний характер, однак широко застосовуються у міжнародній практиці як «найкраща практика» оцінювання активів і бізнесу.

Міжнародні стандарти оцінки формують єдину методологічну базу, що охоплює оцінку матеріальних і нематеріальних активів, фінансових інструментів та цілісних майнових комплексів. Вони базуються на принципах прозорості, обґрунтованості, об'єктивності та порівнюваності результатів оцінки. У наукових дослідженнях підкреслюється, що саме IVS забезпечують уніфікацію підходів до оцінки бізнесу та сприяють інтеграції національних економік у світову фінансову систему [2].

Разом з IVS у міжнародній практиці застосовуються також Європейські стандарти оцінки (EVS), які орієнтовані на регулювання оцінки в країнах ЄС. Однак вони мають більш вузьку сферу застосування та часто дублюють положення IVS, поступаючись їм за повнотою методології.

Імплементация міжнародних стандартів оцінки в Україні розпочалася у період трансформації економіки після здобуття незалежності. Формування національної системи оцінки майна було пов'язане з приватизаційними процесами та розвитком ринкових відносин. Водночас національні стандарти тривалий час залишалися відокремленими від міжнародних практик, що призвело до їх поступового відставання. Зокрема, українські стандарти оцінки не оновлювалися тривалий час, тоді як міжнародні стандарти постійно вдосконалювалися, що негативно вплинуло на якість оцінювальних процедур [3].

Сучасний етап розвитку оціночної діяльності в Україні характеризується активною гармонізацією національних стандартів з міжнародними. Законодавчі ініціативи спрямовані на впровадження IVS як базових стандартів оцінки, що дозволить підвищити довіру інвесторів та забезпечити прозорість ринку. Крім того, співпраця з міжнародними організаціями, такими як Світовий банк, сприяє адаптації кращих світових практик до національних умов.

Важливим аспектом імплементации міжнародних стандартів є їх адаптація до специфіки української економіки. Зокрема, застосування доходного та порівняльного підходів до оцінки бізнесу ускладнюється нерозвиненістю фондового ринку та обмеженістю доступу до ринкової інформації. Це вимагає розробки гнучких методичних підходів, які поєднують міжнародні стандарти з національними особливостями.

У сучасних умовах, особливо в контексті післявоєнного відновлення економіки України, впровадження міжнародних стандартів оцінки набуває стратегічного значення. Вони виступають інструментом забезпечення економічної безпеки, захисту прав власності та ефективного управління активами. Використання IVS дозволяє підвищити якість оцінки активів, що є критично важливим для залучення інвестицій та відбудови економіки [3].

Подальший розвиток міжнародних стандартів оцінки бізнесу пов'язаний із цифровізацією економіки та зростанням ролі нематеріальних активів. У сучасних умовах значна частина вартості бізнесу формується за рахунок інтелектуального капіталу, бренду, клієнтських баз та технологічних рішень. Це зумовлює необхідність удосконалення підходів до оцінки, зокрема через розширення методик оцінювання нематеріальних активів у межах IVS. Дослідники підкреслюють, що традиційні витратний і порівняльний підходи часто не

забезпечують адекватної оцінки таких активів, що підвищує значущість доходного підходу та методів дисконтованих грошових потоків.

Важливим етапом еволюції міжнародних стандартів стало їх узгодження з міжнародними стандартами фінансової звітності (IFRS). Така гармонізація дозволяє забезпечити узгодженість оцінки активів у фінансовій звітності підприємств та підвищує довіру до фінансової інформації з боку інвесторів і кредиторів. У наукових працях зазначається, що синергія IVS та IFRS створює єдине інформаційне поле для прийняття управлінських рішень і сприяє розвитку міжнародного інвестиційного середовища.

В Україні процес інтеграції міжнародних стандартів оцінки супроводжується інституційними змінами. Зокрема, посилюється роль професійних організацій оцінювачів, удосконалюється система сертифікації фахівців та підвищуються вимоги до якості звітів про оцінку. Водночас залишаються проблеми, пов'язані з недостатнім рівнем контролю за дотриманням стандартів, а також з існуванням тіньових практик оцінювання. Це знижує ефективність впровадження міжнародних стандартів та потребує посилення державного і професійного нагляду.

Окремої уваги заслуговує питання нормативно-правового забезпечення оціночної діяльності в Україні. Базовим документом є Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність», який визначає загальні засади функціонування ринку оцінки [4]. Однак, як свідчать дослідження, цей закон потребує подальшого вдосконалення з урахуванням сучасних вимог IVS та практики ЄС. Зокрема, необхідним є оновлення національних стандартів оцінки, їх регулярна актуалізація та забезпечення узгодженості з міжнародними нормами.

Крім того, важливим напрямом є впровадження цифрових технологій у процес оцінювання. Використання великих даних (Big Data), автоматизованих моделей оцінки (AVM) та аналітичних платформ дозволяє підвищити точність і об'єктивність оцінки бізнесу. У міжнародній практиці такі інструменти вже активно застосовуються, тоді як в Україні вони перебувають на стадії становлення. Це створює як виклики, так і можливості для модернізації оціночної діяльності.

З огляду на євроінтеграційний курс України, імплементація міжнародних стандартів оцінки бізнесу повинна здійснюватися з урахуванням вимог Європейського Союзу. Це передбачає не лише формальне запровадження стандартів, але й забезпечення їх практичного застосування, підвищення кваліфікації фахівців та розвиток професійної етики оцінювачів. У цьому контексті важливою є роль освітніх програм та міжнародного співробітництва, що сприяють підготовці висококваліфікованих кадрів.

У підсумку, ефективна імплементація міжнародних стандартів оцінки бізнесу в Україні є складним і багаторівневим процесом, що потребує узгоджених дій держави, професійної спільноти та науковців. Вона має забезпечити не лише формальну відповідність міжнародним вимогам, але й

реальне підвищення якості оцінки, що є ключовим фактором розвитку інвестиційного середовища та економічного зростання країни.

Таким чином, подальший розвиток системи оцінки бізнесу в Україні має базуватися на принципах інтеграції, інноваційності та прозорості, що відповідають сучасним глобальним тенденціям і забезпечують ефективне функціонування ринкової економіки.

Висновок. Історія розвитку міжнародних стандартів оцінки бізнесу свідчить про їх еволюцію від рекомендаційних підходів до глобального інструменту регулювання оціночної діяльності. Для України імплементація цих стандартів є необхідною умовою інтеграції у світову економіку, підвищення ефективності управління бізнесом та забезпечення прозорості ринкових процесів.

Список використаних джерел

1. Корецька О.В., Жихарева В.В. Огляд міжнародних та вітчизняних стандартів оцінки вартості бізнесу. Економіка та суспільство. 2023. URL: <https://rp.onmu.org.ua/handle/123456789/4864>
2. Шаповал, Т. В. (2021). Правова природа міжнародних стандартів міжнародного комітету зі стандартів оцінки майна. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право, 63, 171-177. URL: <https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/>
3. Bodnaruk I., Kasiyanchuk D. International valuation standards and their impact on the development of the property valuation system in ukraine. West Ukrainian National University. 2026. №1. 223-226 pp. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2026-1-40>
4. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України. Редакція від 01.01.2005 р. № 2658-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text>